

Adam J. Białas

Zakład Patobiologii Chorób Układu Oddechowego, II Katedra Chorób Wewnętrznych Uniwersytetu Medycznego w Łodzi

Egzamin HERMES oraz Europejski Dyplom w Medycynie Oddechowej Dorosłych

Wstęp

Egzaminy organizowane przez europejskie towarzystwa naukowe w różnych dziedzinach medycyny klinicznej są odpowiedzią na potrzebę standaryzacji kształcenia specjalizacyjnego w Europie. Niektóre z nich mogą być uznane w Polsce za równoważne z Państwowym Egzaminem Specjalizacyjnym (PES), jak ma to miejsce w przypadku anestezjologii i intensywnej terapii, urologii, chirurgii klatki piersiowej, radiologii i diagnostyki obrazowej, okulistyki [1].

W dziedzinie chorób płuc *European Respiratory Society* (ERS) także organizuje egzamin, którego pozytywny wynik uprawnia do legitymowania się Europejskim Dyplomem w Medycynie Oddechowej Dorosłych (*European Diploma in Adult Respiratory Medicine*). W chwili obecnej nie jest on w naszym kraju uznawany za równoznaczny z PES, jednakże jego posiadanie jest uznanym, prestiżowym potwierdzeniem wiedzy w zakresie medycyny oddechowej zgodnym z najaktualniejszymi standardami nie tylko w Europie, ale i w wielu krajach pozaeuropejskich.

Warto zatem zachęcać zarówno lekarzy w trakcie specjalizacji, jak i specjalistów chorób płuc do przystępowania do tego egzaminu i poszerzania grona posiadaczy Dyplomu Europejskiego o obywateli naszego kraju.

Egzamin HERMES

HERMES to akronim *Harmonised Education in Respiratory Medicine for European Specialists*, czyli zharmonizowanej edukacji w zakresie medycyny oddechowej dla europejskich specjalistów [2].

Inicjatywa ta powołana została w 2005 roku przez ERS celem harmonizacji edukacji i szkolenia w medycynie oddechowej, a jej efektem była publikacja pierwszego sylabusu w 2006 roku [3]. Wyrażono wtedy nadzieję, że dokument ten będzie używany na poziomie narodowym do tworzenia programów szkolenia dla lekarzy będących w trakcie specjalizacji oraz młodych specjalistów.

Niedługo później, bo w 2008 roku, w trakcie Kongresu ERS w Berlinie zorganizowano pierwszy egzamin HERMES z zakresu chorób układu oddechowego dorosłych.

Egzamin odbywa się w trzech kategoriach:

1. Dyplom Europejski: w tej kategorii wymagane jest, aby kandydat był specjalistą medycyny oddechowej — w naszym kraju — specjalistą chorób płuc. Dopuszcza się także kandydatów w trakcie ostatniego roku szkolenia.
2. Egzamin w trakcie szkolenia: w tej kategorii, do egzaminu mogą podejść wszyscy lekarze w trakcie specjalizacji w chorobach płuc
3. Samoocena: do egzaminu w tej kategorii podejść wszyscy lekarze.

Egzamin HERMES odbywa się w języku angielskim i trwa 3 godziny. Test składa się z 90 pytań wielokrotnego wyboru o dwóch typach: typ A, gdzie wybieramy jedną odpowiedź spośród pięciu oraz typ *k-prime*, w których musimy zdecydować o prawdziwości czterech zdań. W pytaniach typu A za każdą poprawną odpowiedź uzyskujemy 1 punkt, natomiast w pytaniach typu *k-prime* 1 punkt uzyskamy za poprawną decyzję dotyczącą wszystkich 4 zdań, a 0,5 punktu za 3 poprawne zaznaczenia. Zakres materiału oparty jest na Europejskim Sylabusie w Medycynie Oddechowej, opublikowanym w *Breathe* [3].

Adres do korespondencji: Adam J. Białas, Zakład Patobiologii Chorób Układu Oddechowego, II Katedra Chorób Wewnętrznych Uniwersytetu Medycznego w Łodzi
ul. Kopcińskiego 22, 90-154 Łódź, e-mail: adam.bialas@umed.lodz.pl

Otrzymano: 04.11.2021

Copyright © 2021 PTChP

ISSN 2719-2881, e-ISSN 2719-9002

Po zakończonym egzaminie, odpowiedzi wysyłane zostają do Instytutu Edukacji Medycznej Uniwersytetu w Bernie w Szwajcarii, gdzie są one oceniane i poddawane analizie statystycznej. Wtedy ustalany jest także próg punktowy wymagany do uzyskania Dyplomu.

W przypadku uzyskania wyniku pozytywnego, w kategorii dyplomowej uzyskamy oficjalny list z wynikiem oraz jego analizą, certyfikat uczestnictwa, Dyplom Europejski oraz, jeżeli wyraziliśmy taką chęć w trakcie rejestracji, certyfikat CME.

Aktualne szczegółowe informacje dotyczące egzaminu znajdują się na stronie internetowej <https://www.ersnet.org/education-and-professional-development/hermes-examinations-in-adult-and-paediatric-respiratory-medicine/>.

Warto zaznaczyć, że egzamin jest akredytowany przez Europejską Radę Akredytacji w Pneumologii (EBAP, *European Board for Accreditation in Pneumology*) i zatwierdzone przez Europejską Unię Specjalistów Medycznych (UEMS, *European Union of Medical Specialists*). Dyplom europejski skutkuje uzyskaniem 51 punktów CME, a kategorie w trakcie specjalizacji oraz samoocena — 6 punktów CME. Dyplom jest ważny 10 lat, jednakże dokonanie recertyfikacji zaleca się po 5 latach.

W ramach przygotowań do egzaminu, ERS organizuje Letnią Szkołę Medycyny Oddechowej — *Summer schools of adult and paediatric respiratory medicine* [4]. W trakcie pandemii COVID-19 kurs ten ma charakter wirtualny. Można także wziąć udział w programie mentorskim, w którym rolę mentorów pełnią osoby posiadające Europejski Dyplom.

Posiadacze Dyplomu Europejskiego na świecie

Oficjalna, ogólnodostępna baza danych lekarzy posiadających Dyplom Europejski (którzy wyrazili zgodę na umieszczenie ich danych) obejmuje obywateli 65 krajów świata [5]. Najliczniejsi posiadacze Dyplomu pochodzą odpowiednio z Indii, Szwajcarii oraz Portugalii (tab. 1).

Posiadacze Dyplomu Europejskiego w Polsce

Zgodnie z powyższą bazą danych, pneumonologów posiadających Dyplom Europejski w Polsce jest czterech: Biały Adam Jerzy (2018 rok, Kongres ERS w Paryżu), Świetlik Emilia (2017 rok, Kongres ERS w Mediolanie), Grabczak Elżbieta Magdalena (2014 rok, Kongres ERS w Monachium) oraz Doboszyńska Anna (2013 rok, Kongres ERS w Barcelonie) [5].

Tabela 1. Liczba lekarzy posiadających Dyplom Europejski zgodnie z ogólnodostępną bazą danych lekarzy posiadających Dyplom Europejski (<https://www.ersnet.org/education-and-professional-development/hermes-examinations-in-adult-and-paediatric-respiratory-medicine/hermes-diplomates/>) z podziałem na kraje. Stan na dzień 29.10.2021 roku

Kraj	Liczba posiadaczy Dyplomu Europejskiego
Indie	307
Szwajcaria	139
Portugalia	100
Hiszpania	81
Grecja	54
Niemcy	42
Turcja	41
Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej	41
Irlandia	33
Arabia Saudyjska	30
Austria	23
Francja	23
Włochy	15
Belgia	14
Egipt	14
Zjednoczone Emiraty Arabskie	14
Holandia	12
Liban	10
Singapur	9
Cypr	6
Dania	6
Malezja	6
Oman	6
Stany Zjednoczone Ameryki Północnej	6
Australia	5
Chorwacja	5
Węgry	5
Brazylia	4
Kanada	4
Republika Czeska	4
Malta	4
Polska	4
Rumunia	4
Szwecja	4
Iran	3
Nepal	3
Pakistan	3
Słowenia	3
Brunei Darussalam	2
Bułgaria	2
Kolumbia	2
Meksyk	2
Nowa Zelandia	2
Katar	2
Federacja Rosyjska	2
Afryka Południowa	2
Sri Lanka	2
Algieria	1
Bangladesz	1
Kajmany	1
Chile	1
Chiny	1
Dominikana	1
Estonia	1
Finlandia	1
Izrael	1
Japonia	1
Jordania	1
Kenia	1
Moldawia	1
Maroko	1
Norwegia	1
Sudan	1
Tajlandia	1
Wenezuela	1

Na niską liczbę osób posiadających Europejski Dyplom w Polsce wpływ może mieć m.in. brak formalnych korzyści z jego posiadania — w chwili obecnej nie jest on w naszym kraju uznawany za równoznaczny z PES.

Jednakże, biorąc pod uwagę ogólne korzyści dla podnoszenia poziomu kształcenia i weryfikacji wiedzy pneumonologicznej, idea egzaminu HERMES zasługuje na szeroką promocję w środowisku polskich pneumonologów.

Piśmiennictwo:

1. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dn. 20.10.2017 roku. Wykaz egzaminów organizowanych przez europejskie

towarzystwa naukowe równoważne z Państwowym Egzaminem Specjalizacyjnym oraz wykaz dokumentów potwierdzających złożenie takich egzaminów. Dz.U.2017.2005 z dnia 2017.10.27.

2. Loddenkemper R, Séverin T, Eiselé JL, et al. HERMES: good reasons for harmonising education and training in respiratory medicine. *Eur Respir J*. 2006; 28(3): 470–471, doi: 10.1183/09031936.06.00084306, indexed in Pubmed: 16946092.
3. Loddenkemper R, Séverin T, Eiselé JL, et al. HERMES: a European Core Syllabus in Respiratory Medicine. *Breathe*. 2006; 3(1): 59–69, doi: 10.1183/18106838.0301.59.
4. Eber E, Kovacs G, Białas A, et al. Summer schools of adult and paediatric respiratory medicine: course report. *Breathe (Sheff)*. 2018; 14(4): 264–268, doi: 10.1183/20734735.026018, indexed in Pubmed: 30519291.
5. <https://www.ersnet.org/education-and-professional-development/hermes-examinations-in-adult-and-paediatric-respiratory-medicine/hermes-diplomates/>.